

mezésébe. Nagyon tanulságos az az összevetés, amely a specifikus nyelvi elmaradás különböző elméletei és tünetei közötti kapcsolatokat mutatja be. A második nagy rész a módszereket taglalja. A különböző vizsgálati módszereket több szempontból csoportosították a szerzők, úgymint vannak szövegelemzési eljárások és standardizált tesztek, továbbá teljességi igény szerinti és nyelvi eljárások.

A harmadik fejezet mutatja be a szerzők által kidolgozott szűrővizsgálati módszert. Ennek lényege, hogy vegyes motivációjú. Alapvető célja a nyelvi fejlődés fokának megállapítása 3. és 8. életév közötti gyermekeknél. Nem diagnosztikai eszköz kidolgozására gondoltak, hanem előszűrő eljárásra, amely feltételezi a további vizsgálatok elvégzését. A vizsgálati rendszer kiterjed az alaktani sorra (főnévi ragozás), a helyet megjelölő ragokra és eljárások alkalmazandók az ún. mentális nyelvre, az aktív beszédre és a passzív formára, a megértésre. Az utóbbit illetően a Token-tesztet alkalmazzák a szerzők (Juhász Ágnes adaptációja alapján).

Az eredmények értékelése alapján a szerzők úgy fogalmazzák meg következtetéseiket, hogy a magyar gyermekek beszédfejlődésében a nyelvi eszközök használati preferenciáiban vezető szerepet játszanak az általános kognitív tényezők. Ez a PPL használata szempontjából azt jelenti, hogy hasznos eszköz lehet a gondolkodás és nyelvhasználat közötti leképezés nehézségeinek feltárására.

Hol és kiknél alkalmazható a PPL szűrővizsgálati módszer? A szerzők két területet emelnek ki: a Williams-szindrómások nyelvi profilja és a közepes mértékben értelmi fogyatékos gyermekek nyelvi fejlettségének megállapítása.

A beszéd kialakulására is érvényes az a tétel, hogy a külső okok belső feltételeken keresztül hatnak. A nyelvi rendszer elsajátítása, az ún. beszédproduktum létrejötte, a mentális nyelv kibontakozása, a kognitív képességek fejlődése közötti összefüggések egységes alapfolyamatot tételnek fel. Ezeknek az összefüggéseknek kibontását segítik elő a szerzők vizsgálatai, az ezeket összefoglaló monográfia.

Subosits István

Schwalmné Navratil Katalin:

Mondogatom... rajzolgatom...

Gyermekversek.

A beszéd, az olvasás, a helyesírás speciális tréningje

Kiadó a szerző, Budapest 2002.

Két vidám zsiráf tartja foga között a kötet címét, aminek láttán az olvasó is nyakát nyújtogatva kíváncsiskodik, tud-e újat nyújtani a könyv, vagy a már jól ismert gyakorlóanyagok mintájára készült egy újabb változat.

A fékvő A/4 méretű füzet két okból is újdonságnak számít. Először is: csak versek találhatóak benne, rövidек, dallamosak, ritmikusak. Újdonság az is, hogy a rajzokat, illusz-

rációkat gyermekek készítették – szépek, vidámak, esztétikusak. Már ennyi is elég ahhoz, hogy örömet találjunk a könyv használatában, de a szerző ennél kicsit többet nyújt, amikor egy-egy versnél megadja, hogy mely hangok vagy hangpárok gyakorlására, illetve differenciálására ajánlja. A versek hosszát és nehézségi fokát tekintve jól használható a 4-10 éves korosztályban. Kedvcsinálóként szerepeljen itt a kötet egyik verse, amelynek segítségével a br,dr,tr kapcsolatban az r gyakorlására kínálkozik lehetőség.

A zebra

Csíkos **nadrág**, csíkos **trikó**,

Abban jár a ze**br**acsikó.

Abban alszik, abban **é**bred,

Abban **tr**appol naponta

Nem mossa ki havonta.

Dr. Torda Ágnes

Bundschuh, Konrad:

Gyógypedagógiai pszichológia (Heilpädagogische Psychologie)

Ernst Reinhardt Verlag, München Basel, 2002.

A szerző 1993. óta tanszékvezető a müncheni Ludwig-Maximilian Egyetemen, neve jól ismert a magyar szakmai körökben is. Jelen kötet a korábbi, azonos című szakkönyv 1994-es második kiadásának jelentősen megújított harmadik kiadása. Bundschuh előszavában kiemeli, hogy azért volt szükség az előző kiadás komolyabb tartalmi módosításaira, mivel a gyógypedagógiai pszichológia rendkívül dinamikusan fejlődött az elmúlt években. A változtatásokat egyrészt a pedagógiai reformok, az integráció, az egyéni fejlesztő programok fokozott megjelenése és új kihívásai, másrészt az újabb neuropszichológiai felismerések, és az új terápiás eljárások megjelenése indokolja. „A tudományos megközelítés az alapvetően megváltozott valósággal tart lépést, amely megkérdőjelezi az eddigieket, és új gondolati és tevékenységi folyamatokra készítet”- írja a szerző.

A könyv első fejezetében a gyógypedagógiai pszichológia jelentőségét taglalja a szerző a speciális és gyógypedagógia elméletében és gyakorlatában. Néhány téma ebből az első részből: a gyógypedagógiai pszichológia mint a speciális és a különpedagógia munkaterületének multidimenzionális tudományága, a gyógypedagógiai pszichológia és a kihívást jelentő nevelési és tanulási valóság, az integráció, a túlzott követelményeket támasztó iskolai valóság hatásai a gyermekekre. A második fejezetben a gyógypedagógiai pszichológia fő témaköreivel, az emberi viselkedéssel (tevékenységgel) és tapasztalással foglalkozik különös tekintettel az akadályozott gyermekekre. A harmadik fejezet középpontjában a fejlődés áll. A főbb témák: a különböző fejlődési elméletek (érés elmélet, milió elmélet, interakcionisztikus fejlődéseméletek, kon-